

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

17. september 2020*

Eelotsusetaotlus – Keskkond – Koostootmise stimuleerimine – Liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette toetuskava – Mittetõhusa koostootmise käitiste soodustamiseks ette nähtud toetuskava, mis laieneb ka ajale pärast 31. detsembrit 2010

Kohtuasjas C-92/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 11. oktoobri 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 5. veebruaril 2019, menetluses

Burgo Group SpA

versus

Gestore dei Servizi Energetici SpA – GSE,

menetluses osalesid:

Ministero dello Sviluppo economico,

Autorità per l'Energia elettrica e il Gas (AEEG),

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja president P. G. Xuereb, kohtunikud T. von Danwitz ja A. Kumin (ettekandja),

kohtujurist: G. Hogan,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Burgo Group SpA, esindajad: *avvocati* R. Montanaro, L. G. Ferrua Magliani ja E. Assuntini,
- Gestore dei Servizi Energetici SpA – GSE, esindajad: *avvocati* A. Police, A. Pugliese ja P. R. Molea,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* G. Palatiello,
- Euroopa Komisjon, esindajad: G. Gattinara, D. Recchia, K. Talabér-Ritz ja Y. G. Marinova,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta direktiivi 2004/8/EÜ soojus- ja elektrienergia koostootmise stimuleerimiseks siseturu kasuliku soojuse nõudluse alusel, millega muudetakse direktiivi 92/42/EMÜ (ELT 2004, L 52, lk 50; ELT eriväljaanne 12/03, lk 3), artikli 12 lõiget 3, ELTL artikli 107 lõiget 1 ning võrdse kohtlemise ja diskrimineerimiskeelu põhimõtteid.
- 2 Taotlus on esitatud Burgo Group SpA ja Gestore dei Servizi Energetici SpA – GSE (energiateenuseid haldav äriühing, Itaalia) vahelistes kohtuvaidlustes seoses viimase keeldumisega anda Burgo Groupile soodustust toetuskava alusel, milles on muu hulgas ette nähtud vabastus „roheliste sertifikaatide“ ostmisest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiiv 2004/8 võeti vastu Euroopa Liidu keskkonnapoliitika raames EÜ artikli 175 lõike 1 alusel.
- 4 Direktiivi põhjendustes 1, 2, 11, 15, 16, 24, 26 ja 32 on märgitud:

„(1) Ühenduses on soojus- ja elektrienergia koostootmise potentsiaali kui energiasäästuvahendit kasutatud liiga vähe. Suure tõhususega soojus- ja elektrienergia koostootmise edendamine, lähtudes kasuliku soojuse nõudlusest, on ühenduse prioriteet, mis toob esile soojus- ja elektrienergia koostootmise potentsiaalsed eelised primaarenergia säästmisel, võrgukadude vältimisel ja saaste, eriti kasvuhoonegaaside vähendamisel. Lisaks sellele mõjub efektiivne energiakasutus soojus- ja elektrienergia koostootmisel soodsalt energiavarustuse kindlusele ning Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide konkurentsiolekorradele. Seepärast tuleb leida vahendeid selle potentsiaali paremaks rakendamiseks energia siseturul.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiiv 2003/54/EÜ[, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 96/92/EÜ – Selgitused tegevuse lõpetamise ja jäätmekäitlustoimingute kohta (ELT 2003, L 176, lk 37; ELT eriväljaanne 12/02, lk 211)] määratleb elektrienergia tootmise, edastuse, jaotuse ja varustamise üldreeglid elektri siseturul. Seoses sellega tõstab soojus- ja elektrienergia koostootmise arendamine konkurentsi ka turule tulijate suhtes.

[...]

(11) Käesolevas direktiivis on suure tõhususega koostootmine määratletud energiasäästu kaudu, mis saadakse koostootmise kasutamisel soojus- ja elektrienergia eraldi tootmise asemel. Energiasäästul üle 10% võib kasutada terminit suure tõhususega koostootmine. Maksimaalse energiasäästu saamiseks ja energiasäästu säilitamiseks tuleb pöörata suurt tähelepanu koostootmisüksuste talitlemistingimustele.

[...]

(15) Käesoleva direktiivi põhieesmärgiks on sätestada soojus- ja elektrienergia koostootmisel saadava elektrienergia arvutuse ühtlustatud meetod ja vajalikud suunised selle rakendamiseks, arvestades meetodikaid, mida töötatakse Euroopa standardiseerimisorganisatsioonide poolt praegu välja. See meetod peab olema kohandatav arvesse võttes tehnilist progressi. Arvutuste rakendused mikrokoostootmisüksustele II ja III lisas võivad vastavalt proportsionaalsuse printsiibile lähtuda tüübikatsete tulemustest, mida on tõendanud pädev sõltumatu asutus.

(16) Soojus- ja elektrienergia koostootmise ja suure tõhususega soojus- ja elektrienergia koostootmise määratlused, mida käesolevas direktiivis kasutatakse, ei väldi teistsuguste määratluste kasutamist riigisiseses seadusandlustes, kui neid kasutatakse muudel eesmärkidel, kui on sätestatud käesolevas direktiivis. [...]

[...]

(24) Riiklik toetus peab olema järjepidev vastavalt ühenduse suunistele keskkonnakaitse riikliku abi kohta [...], mis hõlmab ka abi kuhjumise vältimist. Nende suuniste järgi lubatakse käesoleval ajal teatavat tüüpi riiklikku toetust, kui on võimalik näidata, et toetusmeetmed on keskkonnakaitse seisukohalt kasulikud, sest ülemineku efektiivsus on suhteliselt suur, sest meetmed võimaldavad vähendada energiatarbimist või muutub tootmisprotsess keskkonnale ohutumaks. Selline toetus võib mõnedel juhtudel osutuda vajalikuks, et suurendada soojus- ja elektrienergia koostootmise kasutuspotentsiaali, eriti ettevõtteväliste kulude arvestamisel.

[...]

(26) Liikmesriigid kasutavad riigi tasemel erinevaid soojus- ja elektrienergia koostootmise toetusmehhanisme, sealhulgas ka investeeringuabi, tollivabastust või -vähendamist, rohelisi tunnustusi ja otseseid hinnatoetuskavu. Käesoleva direktiivi eesmärgi saavutamise üheks tähtsaks meetmeks on nende mehhanismide õige funktsioneerimise tagamine, kuni hakkab toimima ühenduse ühtlustatud võrgustik, mis tagab investorite usalduse. Komisjon kavatses jälgida olukorda ning ette kanda kogemustest, mis on saadud riiklike toetuskavade rakendamisel.

[...]

(32) Vastavalt toetuste ja proportsionaalsuse põhimõtetega, nagu on sätestatud [EÜ] artiklis 5, tuleb soojus- ja elektrienergia koostootmise edendamise raamistiku üldised põhimõtted energia siseturul sätestada ühenduse tasemel, aga nende detailne rakendamine on jäetud liikmesriikidele, see võimaldab igal liikmesriigil valida režiim vastavalt oma olukorrale. Käesolev direktiiv piirdub nimetatud eesmärkide saavutamiseks nõutava miinimumiga ega lähe nende saavutamiseks vajalikust kaugemale.“

5 Direktiivi artikli 1 kohaselt on selle direktiivi eesmärk „tõsta energiakasutuse tõhusust ja parandada energiavarustuse kindlust, luues võrgustiku soojus- ja elektrienergia suure tõhususega koostootmise edendamiseks ja arendamiseks, mille aluseks on kasuliku soojuse nõudlus ja primaarenergia säästmine energia siseturul, võttes arvesse riigi spetsiifilist olukorda, eriti kliima- ja majandustingimusi“.

6 Direktiivi 2004/8 artiklis 2 on sätestatud, et seda direktiivi „kohaldatakse artiklis 3 määratletud soojus- ja elektrienergia koostootmise suhtes ning I lisas loetletud koostootmistehnoloogiate suhtes“.

7 Direktiivi artiklis 3 „Mõisted“ on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *koostootmine* tähendab soojusenergia ning elektri- ja/või mehaanilise energia ühes protsessis samaaegset tootmist;

[...]

i) *suure tõhususega koostootmine* tähendab koostootmist, mis vastab III lisa kriteeriumidele;

[...]“.

8 Direktiivi artikli 7 „Toetuskava“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Liikmesriigid tagavad, et toetus soojus- ja elektrienergia koostootmisele – olemasolevatele ja uutele üksustele – toimub kasuliku soojuse nõudluse ja primaarenergia säästmise alusel, pidades silmas võimalusi vähendada energianõudlust, kasutades muid majanduslikult teostatavaid või keskkonnasoodsaid meetmeid nagu ka muid energiasäästlikke meetmeid.“

9 Direktiivi 2004/8 artikli 12 „Alternatiivsed arvutused“ lõikes 3 on sätestatud:

„Kasutades alternatiivset meetodikat, võivad liikmesriigid enne 2010. aasta lõppu määratleda koostootmist kui suure tõhususega koostootmist, tõendamata, et soojus- ja elektrienergia koostootmise toodang vastab kriteeriumidele III lisa punktis a, kui on kinnitatud riiklikul tasandil, et koostootmise toodang, mille keskmine on sellise alternatiivse arvutusmeetodikaga arvutatud, vastab kriteeriumidele III lisa punktis a. [...]“

10 Selle direktiivi III lisa „Koostootmisprotsessi tõhususe määramise meetodika“ punktis a on täpsustatud, et käesoleva direktiivi kohaldamisel peab suure tõhususega koostootmine vastama erinevatele kriteeriumidele, eelkõige nendele, mille kohaselt „koostootmisüksuse koostootmistoode kindlustab primaarenergia säästu arvutatuna punkti b järgi vähemalt 10%, võrreldes soojus- ja elektrienergia eraldi tootmise kontrollväärtustega“.

Itaalia õigus

Seadusandlik dekreet nr 79/1999

11 16. märtsi 1999. aasta seadusandliku dekreeidi nr 79, millega rakendatakse direktiivi 96/92/EÜ elektri siseturu ühiseeskirjade kohta (Decreto legislativo n. 79 – Attuazione della direttiva 96/92/CE recante norme comuni per il mercato interno dell’energia elettrica) (*GURI* nr 75, 31.3.1999), põhikohtuasja asjaolude toimumise ajal kehtinud redaktsiooni (edaspidi „seadusandlik dekreet nr 79/1999“) artikli 2 lõikes 8 on ette nähtud:

„Koostootmine on elektri ja soojuse koostootmine [Autorità per l’Energia elettrica e il Gas (elektrienergia- ja gaasiamet, Itaalia) (edaspidi „AEEG“)] määratletud tingimustel, mis tagab märkimisväärse energiasäästu võrreldes eraldi tootmisega.“

12 Nimetatud seadusandliku dekreeidi artikli 3 lõikes 3 on sätestatud:

„[AEEG] kehtestab tingimused, mis tagavad kõigile võrgu kasutajatele samadel tingimustel võrgu kasutamise vabaduse, ülekande- ja kõneteenuse erapooletuse ja neutraalsuse. Selle pädevuse teostamisel järgib [AEEG] eesmärki tagada toodetud või vähemalt riiklikku elektrivõrku antava elektrienergia võimalikult tõhus kasutus, järgides viimase tehnilisi piiranguid. [AEEG] näeb ette kohustuse kasutada eelisjärjekorras taastuvatest energiaallikatest toodetud ja koostootmisel toodetud elektrienergiat.“

13 Seadusandliku dekreeidi artiklis 11 on sätestatud:

„1. Taastuvenergia kasutamise, energiasäästu, süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamise ja riigi energiaressursside kasutamise toetuseks on importijatel ja üksustel, kes vastutavad käitiste eest, mis impordivad või toodavad igal aastal taastumatutest energiaallikatest toodetud elektrienergiat, alates 2001. aastast järgmise aasta jooksul kohustus tuua riigisisesse elektrisüsteemi teatud kogus taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergiat (edaspidi „roheline elektrienergia“), mis pärineb pärast käesoleva dekreeidi jõustumist kasutusse võetud või oma tootmist täiendava tootmisvõimsuse ulatuses suurendanud käitistelt.

2. Lõikes 1 sätestatud kohustus kehtib mis tahes elektrienergia impordi ja tootmise kohta – millest on maha arvatud koostootmises toodetu, elektriijaama enda tarbimine ja eksport –, kui see on suurem kui 100 GWh; lõikes 1 nimetatud koguseks on esialgu määratud kaks protsenti energiast, mis ületab 100 GWh.

3. Need üksused võivad seda kohustust täita, ostes võrdväärse koguse või võrdväärseid õigused täielikult või osaliselt teistelt tootjatelt, tingimusel et nad suunavad taastuvatest energiaallikatest toodetud energia riiklikku elektrivõrku või võtavad selle riiklikult põhivõrguettevõtjalt. [...]

4. Riigi põhivõrguettevõtja tagab sellise elektrienergia eelisjärjekorras kasutamise, mida toodavad käitised kõigepealt taastuvatest energiaallikatest, seejärel [AEEG] konkreetsete kriteeriumide alusel koostootmist kasutavate süsteemide abil ning seejärel riiklikest primaarenergia kütuseallikatest; seejuures peab riiklikest primaarenergia kütuseallikatest saadud maksimaalne kogus jääma alla 15% tarbitud elektrienergia tootmiseks vajalikust primaarenergiast aastas.

[...]“.

14 Eelotsusetaotlusest nähtub, et seadusandliku dekreeidi nr 79/1999 artikli 11 lõigetes 1–4 ette nähtud toetusmehhanism kaotati muude kui „suure tõhususega“ koostootmise käitiste puhul ära alates 1. jaanuarist 2016 artikliga 25, mis on sätestatud 3. märtsi 2011. aasta seadusandlikus dekreedis nr 28, millega rakendatakse direktiivi 2009/28/EÜ, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (Decreto legislativo n. 28, Attuazione della direttiva 2009/28/CE sulla promozione dell'uso dell'energia da fonti rinnovabili, recante modifica e successiva abrogazione delle direttive 2001/77/CE e 2003/30/CE) (*GURI* nr 71 regulaarne lisa, 28.3.2011).

15 Peale selle täpsustab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et 4. juuli 2014. aasta seadusandliku dekreediga nr 102, millega rakendatakse direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (Decreto legislativo n. 102, Attuazione della direttiva 2012/27/UE sull'efficienza energetica, che modifica le direttive 2009/125/CE e 2010/30/UE e abroga le direttive 2004/8/CE e 2006/32/CE) (*GURI* nr 165, 18.7.2014), tõi selle toetusmehhanismi lõpetamise kuupäeva ettepoole, 19. juulile 2014.

AEEG otsus nr 42/02

16 AEEG määratles seadusandliku dekreeidi nr 79/1999 artikli 2 lõiget 8 rakendades oma 19. märtsi 2002. aasta otsuses nr 42/02 vajalikud miinimumnõuded, mille alusel saab elektrienergia tootmisüksust pidada koostootmiskäitiseks.

Seadusandlik dekreet nr 20/2007

- 17 8. veebruari 2007. aasta seadusandliku dekreeidi nr 20, millega rakendatakse direktiivi 2004/8/EÜ (Decreto legislativo n. 20, Attuazione della direttiva 2004/8/CE sulla promozione della cogenerazione basata su una domanda di calore utile nel mercato interno dell'energia, nonché modifica alla direttiva 92/42/CEE (*GURI* nr 54, 6.3.2007), põhikohtuasja asjaolude asetleidmise ajal kehtinud redaktsiooni (edaspidi „seadusandlik dekreet nr 20/2007“) artikli 3 lõikes 1 on sätestatud:

„Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, käsitatakse 31. detsembrini 2010 suure tõhususega koostootmisena niisugust koostootmist, mis vastab seadusandliku dekreeidi [nr 79/1999] artikli 2 lõikes 8 ette nähtud määratlusele.“

- 18 Seadusandliku dekreeidi nr 20/2007 artikli 6 lõikes 1 on sätestatud:

„Selleks et tagada koostootmise toetamine kasuliku soojuse nõudluse alusel ja samal ajal primaarenergia säästmise alusel, kohaldatakse suure tõhususega koostootmise suhtes seadusandliku dekreeidi [nr 79/1999] artikli 3 lõiget 3, artikli 4 lõiget 2 ning artikli 11 lõikeid 2 ja 4. Suure tõhususega koostootmine saab soodustusi, mis tulenevad [seadusandliku dekreeidi nr 79/1999] artikli 9 lõike 1 ja 23. mai 2000. aasta seadusandliku dekreeidi nr 164 artikli 16 lõike 4 rakendusmeetmete kohaldamisest.“

- 19 Eelotsusetaotlusest nähtub, et seadusandliku dekreeidi nr 20/2007 III lisaga võeti Itaalia õiguskorda üle direktiivi 2004/8 III lisa.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 20 Burgo Groupil on Itaalias arvukalt koostootmisjaamu, mis toodavad samal ajal nii elektrienergiat kui ka kasulikku soojust. Nimetatud äriühing taotles GSE-lt vabastust kohustusest osta oma koostootmisjaamade jaoks Itaalia õiguses aastateks 2011–2013 ette nähtud rohelisi sertifikaate.
- 21 Eelotsusetaotlusest nähtub, et AEEG otsuse nr 42/02 alusel anti neile jaamadele selline vabastus kuni 31. detsembrini 2010.
- 22 GSE jättis rahuldamata kõik Burgo Groupi taotlused, mis ta esitas aastate 2011–2013 kohta, et saada vabastust roheliste sertifikaatide ostmise kohustusest, seetõttu et liikmesriigi kehtivates õigusnormides, täpsemalt seadusandlikus dekreedis nr 20/2007, millega direktiiv 2004/8 liikmesriigi õigusesse üle võeti, on ette nähtud, et alates 1. jaanuarist 2011 võivad riigisiseses õiguses ette nähtud soodustusi saada ainult koostootmiskäitised, mille puhul olid täidetud selle dekreeidi III lisas (millega võeti üle kõnealuse direktiivi III lisa) ette nähtud kriteeriumid; soodustuste hulgas oli ka vabastus roheliste sertifikaatide ostmisest. Burgo Groupile kuuluvad koostootmisjaamad ei vasta aga neile kriteeriumidele, sest neil puuduvad tõhusate käitiste omadused.
- 23 Burgo Group esitas rahuldamata jätmise otsuste peale mitu tühistamiskaebust Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus, Itaalia); kõik need jäeti 2015. aastal tehtud otsustega rahuldamata.
- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab, et neis kohtuotsustes asus Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus) sisuliselt seisukohale, et esiteks võisid – vastavalt direktiivi 2004/8 artikli 12 lõikele 3 ja seda sätet üle võtvale riigisisesele meetmele – alates 1. jaanuarist 2011 saada riigisiseses õiguses ette nähtud soodustusi ja eelkõige vabastust roheliste sertifikaatide ostmisest ainult suure tõhususega koostootmiskäitised, mis olid kooskõlas või viidi kooskõlla selle direktiivi III lisas sätestatud energiatõhususe kriteeriumidega. Teiseks märgib ta, et esimese astme kohus leidis, et nii artikli 12 lõikest 3 kui ka seda üle võtvast riigisisese meetmest tuleneb samuti, et

kuni 31. detsembrini 2010 oli liikmesriikidel võimalus näha ette suure tõhususega koostootmise määratlemiseks muu meetod, tingimusel et on tõendatud, et see meetod vastab keskmiselt III lisas sätestatud kriteeriumidele.

- 25 Seega oli AEEG otsuses nr 42/02 ette nähtud suure tõhususega koostootmise määratlemise niisugune alternatiivne meetod, mida võis – vastavalt direktiivi 2004/8 artikli 12 lõikele 3 ja artikli üle võtnud riigisisesele õigusele – kohaldada kuni 31. detsembrini 2010. Esimese astme kohtu hinnangul võtaks vastupidine tõlgendus lisaks igasuguse tähenduse nimetatud sättes sisalduvalt tähtajalt, st 31. detsembrilt 2010, samuti hävitaks see direktiivi III lisas sätestatud kriteeriumide ulatuse ning muudaks kasutuks nende isikute tehnoloogilise ja majandusliku pingutuse, kes on investeerinud selleks, et kohandada koostootmiskäitisi III lisas ette nähtud energiakasutuse tõhususe kriteeriumidele vastavaks.
- 26 Kuna Burgo Group leidis, et Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus) eksis eelkõige direktiivi 2004/8 tõlgendamisel ja kohaldamisel, esitas ta nende kohtuotsuste peale Consiglio di Statole (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) apellatsioonkaebuse.
- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohtus väitis Burgo Group muu hulgas, et Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio maakonna halduskohus) jättis vääralt arvesse võtmata Euroopa Kohtu 26. septembri 2013. aasta otsuse IBV & Cie (C-195/12, EU:C:2013:598), milles Euroopa Kohus ei kohaldanud selle kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjas käsitletavat riiklikku toetuskava mitte ainult suure tõhususega koostootmiskäitiste, vaid kõigi koostootmiskäitiste suhtes. Lisaks võimaldas riigisisene õigus selle äriühingu sõnul kohaldada soodustusi ja eelkõige vabastust roheliste sertifikaatide ostmisest äriühingutele, kes käitavad mittetõhusaid koostootmiskäitisi, ja seda isegi pärast 2010. aasta detsembrist. Nii tunnistati seadusandliku dekreeedi nr 79/1999 artikkel 11, milles on eelkõige ette nähtud, et koostootmiskäitisi võib roheliste sertifikaatide ostmisest vabastada, kehtetuks alles alates 19. juulist 2014.
- 28 Neil asjaoludel otsustas Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas direktiiviga [2004/8] (eelkõige selle artikliga 12) on vastuolus see, kui tõlgendada seadusandliku dekreeedi nr 20/2007 artikleid 3 ja 6 nii, et nende alusel võidakse tunnustada seadusandlikus dekreedis nr 79/1999 ette nähtud soodustuste (eelkõige soodustuste, mis on ette nähtud artiklis 11 ja [AEEG otsuses nr 42/02], millega eespool nimetatud sätet rakendati) saamise õigust ka mittetõhusa elektrienergia- ja soojuste koostootmise jaamade puhul ja seda ka pärast 31. detsembrist 2010?
 2. Kas ELTL artikliga 107 on vastuolus see, kui tõlgendada seadusandliku dekreeedi nr 20/2007 artikleid 3 ja 6 esimeses küsimuses nimetatud tähenduses, kuna nii tõlgendatuna võivad need sätted ette näha „riigiabi“ ja seega olla vastuolus vaba konkurentsi põhimõttega?
 3. Esimeses ja teises küsimuses esitatut silmas pidades ja arvestades [Burgo Grupi] poolt otsesõnu märgitud: kas liidu õiguses ette nähtud võrdsuse ja diskrimineerimiskeelu põhimõttega on kooskõlas liikmesriigi õigusnormid, mis lubavad jätkuda ka [mittetõhusa] koostootmise toetuskavadel 31. detsembrini 2015? See võib olla Itaalia õiguse tõlgendus [seadusandliku dekreeedi nr 28/2011] artikli 25 lõike 11 punkti c alapunkti 1 alusel, millega tühistatakse seadusandliku dekreeedi nr 79/1999 artikli 11 eespool nimetatud sätted alates 1. jaanuarist 2016 või nüüd alates 19. juulist 2014 (vastavalt seadusandliku dekreeedi nr 102/2014 artikli 10 lõikele 15)?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 29 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2004/8 artikli 12 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis lubavad koostootmisjaamadel, mis oma omadustelt ei vasta suure tõhususega käitiste omadustele selle direktiivi tähenduses, jätkuvalt kasutada – isegi pärast 31. detsembrist 2010 – koostootmise toetuskava, mille alusel oleksid nad muu hulgas vabastatud kohustusest osta rohelisi sertifikaate.
- 30 Tuleb märkida, et soojus- ja elektrienergia koostootmise toetuskavad, mida võib liikmesriigi tasandil kehtestada, ei kuulu mitte direktiivi 2004/8 artikli 12 lõike 3, vaid selle direktiivi artikli 7 kohaldamisalasse.
- 31 Euroopa Kohus on direktiivi 2004/8 artiklit 7 tõlgendanud nii, et selle kohaldamisala ei ole piiratud üksnes koostootmise seadmetikega, mis vastavad oma omadustelt suure tõhususega koostootmise seadmetikele selle direktiivi tähenduses. Ta täpsustas, et liidu seadusandja ei soovinud nimetatud kohaldamisala piirata nii, et see hõlmaks üksnes suure tõhususega koostootmist direktiivi artikli 3 punkti i tähenduses, ning märkis, et sama direktiivi artikkel 2 – mille eesmärk on, nagu nähtub selle pealkirjast, määratleda direktiivi kohaldamisala – rõhutab, et direktiivi kohaldatakse „artiklis 3 määratletud [...] koostootmise suhtes“ ning et liidu seadusandja on pidanud vajalikuks määratleda mõisted „koostootmine“ ja „suure tõhususega koostootmine“ direktiivi 2004/8 tähenduses (vt selle kohta 26. septembri 2013. aasta kohtuotsus IBV & Cie, C-195/12, EU:C:2013:598, punktid 36 ja 37).
- 32 Kuna direktiivi 2004/8 artikkel 7, mis käsitleb riikliku tasandi toetuskavasid, ei piirdu üksnes „suure tõhususega“ koostootmisega (vt selle kohta 26. septembri 2013. aasta kohtuotsus IBV & Cie, C-195/12, EU:C:2013:598, punkt 38), võivad liikmesriigid selles artiklis ette nähtud tingimustel ette näha toetuskavad mittetõhusatele koostootmisjaamadele.
- 33 Direktiivi artikli 12 lõige 3, mis annab liikmesriikidele „kuni 2010. aasta lõpuni“ võimaluse määratleda enda kriteeriumide alusel „koostootmist kui suure tõhususega koostootmist“, ei mõjuta aga artikli 7 tõlgendamist.
- 34 Kuigi direktiivi 2004/8 artikli 12 lõikes 3 on liikmesriikidele kuni 31. detsembrini 2010 antud võimalus määratleda teatud tingimustel koostootmist kui suure tõhususega koostootmist, kasutades direktiivi III lisa punktis a ette nähtud meetodika asemel alternatiivset arvutusmeetodikat, ei mõjuta see säte liikmesriikide võimalust näha ette toetuskavad sellise koostootmise soodustamiseks, mis ei ole suure tõhususega, või ühised toetuskavad nende kahe koostootmise liigi jaoks.
- 35 Järelikult ei ole nimetatud lõikega vastuolus, kui liikmesriigid rakendavad isegi pärast 31. detsembrist 2010 koostootmise toetusmehhanisme – nagu roheliste sertifikaatide ostukohustusest vabastamine – soodustamaks koostootmist, mis ei ole suure tõhususega koostootmine.
- 36 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2004/8 artikli 12 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis lubavad koostootmisjaamadel, mis oma omadustelt ei vasta suure tõhususega käitiste omadustele selle direktiivi tähenduses, jätkuvalt kasutada – isegi pärast 31. detsembrist 2010 – koostootmise toetuskava, mille alusel oleksid nad muu hulgas vabastatud kohustusest osta rohelisi sertifikaate.

Teine ja kolmas küsimus

- 37 Teise ja kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ELTL artikliga 107 ning võrdse kohtlemise põhimõtte ja diskrimineerimiskeelu põhimõttega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis lubavad koostootmisjaamadel, mis oma omadustelt ei vasta suure tõhususega käitiste omadustele selle direktiivi tähenduses, jätkuvalt kasutada – isegi pärast 31. detsembrit 2010 – koostootmise toetuskava, mille alusel oleksid nad muu hulgas vabastatud kohustusest osta rohelisi sertifikaate.
- 38 Siinkohal tuleb meeles pidada, et selleks, et Euroopa Kohus saaks anda liidu õiguse tõlgenduse, millest oleks liikmesriigi kohtule kasu, on Euroopa Kohtu kodukorra artikli 94 punktis c nõutud, et eelotsusetaotlus peab sisaldama selgitust selle kohta, millistel põhjustel tõstatas liikmesriigi kohus liidu õigusnormide tõlgendamise või kehtivuse küsimuse ning millist seost ta nende õigusnormide ja põhikohtuasjas kohaldatavate riigisiseste õigusnormide vahel näeb.
- 39 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on ELTL artiklis 267 ette nähtud Euroopa Kohtu ja liikmesriikide kohtute vahelise koostöö raames üksnes asja menetleva ja selle lahendamise eest vastutava liikmesriigi kohtu ülesanne kohtuasja eripära arvesse võttes hinnata nii eelotsusetaotluse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks kui ka Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Seega, kui küsimused on esitatud liidu õiguse tõlgendamise kohta, on Euroopa Kohus üldjuhul kohustatud vastama (4. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality ja Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 40 Sellest järeldub, et eeldatakse, et liidu õigust puudutavad küsimused on asjakohased. Euroopa Kohus võib keelduda liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamast vaid siis, kui on ilmne, et taotletaval liidu õiguse tõlgendusel puudub igasugune seos põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (4. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality ja Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 41 Teise ja kolmanda küsimuse puhul aga ei vasta eelotsusetaotlus käesoleva kohtuotsuse punktides 38–40 nimetatud vastuvõetavuse nõuetele.
- 42 Esiteks ei võimalda see otsus mõista põhjuseid, miks eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas põhikohtuasjas kõne all olevad õigusnormid on ELTL artikliga 107 kooskõlas. On tõsi, et niisugused toetuskavad võivad teatud tingimustel kujutada endast riigiabi viimati nimetatud sätte tähenduses. Ühelt poolt ei ole eelotsusetaotluses siiski täpsustatud nende kavade kohaldamise tingimusi ega eelkõige asjaolusid, mis võimaldaksid neid kvalifitseerida riigiabiks ELTL artikli 107 tähenduses. Teiselt poolt ei täpsusta eelotsusetaotluse esitanud kohus põhjuseid, miks on tema menetluses oleva vaidluse lahendamiseks vajalik Euroopa Kohtu tõlgendus ELTL artiklile 107.
- 43 Teiseks ei võimalda kõnealune otsus mõista, miks on liidu õiguse võrdsuse põhimõtte ja diskrimineerimiskeelu põhimõttega vastuolus riigisisest õigusnormid, mis võimaldavad jätkata toetuskavade kohaldamist sellise koostootmise suhtes, mis ei ole suure tõhususega koostootmine, kuni 31. detsembrini 2015. Nimelt ei selgita eelotsusetaotluse esitanud kohus, miks tal tekkis küsimus kõnealuste õigusnormide kooskõla kohta mainitud põhimõtete, vaid piirdub sellega, et toob välja põhikohtuasja poolte selleteemalised nõuded.
- 44 Kuna Euroopa Kohtul ei ole teisele ja kolmandale küsimusele tarviliku vastuse andmiseks vajalikke andmeid, tuleb need küsimused tunnistada vastuvõetamatuks.

Kohtukulud

- 45 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta direktiivi 2004/8/EÜ soojus- ja elektrienergia koostootmise stimuleerimiseks siseturu kasuliku soojuse nõudluse alusel, millega muudetakse direktiivi 92/42/EMÜ, artikli 12 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis lubavad koostootmisjaamadel, mis oma omadustelt ei vasta suure tõhususega käitise omadustele selle direktiivi tähenduses, jätkuvalt kasutada – isegi pärast 31. detsembrist 2010 – koostootmise toetuskava, mille alusel oleksid nad muu hulgas vabastatud kohustusest osta rohelisi sertifikaate.

Allkirjad